

Alte Drucke

**CONCIONES || IN EVANGELIA || ET EPISTOLAS, QVAE IN ||
PRAECIPVIS ET ALIIS TOTIVS || anni festis diebus populo
in Ecclesia proponi || solent, è ...**

Prielee, Gilles vanden

Parisiis, 1566

IN FERIS DIVI ANDREAE APOSTOLI Epistola ad Rom. 10.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150282

IN FERIIS DIVI

ANDREAE APOSTOLI

Epistola ad Rōm. 10.

Corde creditur ad iustitiam, &c. Finis Epistolæ, & in fines orbis terræ verba eorum.

ERICOPE apta, hoc est, partialis amputatio totius orationis ad memoriā Apostolici ministerij. Nam & quibus, & quid prædicarint, pulchrè ex hoc loco intelligitur. Prædicarunt omnibus, & cum primis gentibus, cū Iudæi nol-

lent, Act. 13. Prædicarunt autem saluberrimā atque sempiternam pacem. Porro, vt iuxta Pauli ordinē procedamus, agit ille de vocatione Gentium, gentes etiā pertinere ad regnum Christi, & participatum Euangelij. Idque

1 Proponit: *Non est distinctio Iudæi & Græci, æquè admittuntur ad salutē, & vtriusq; prædicandum Euangelium.* Quia non est deus Iudæorum tantum, sed & Gentium.

2 Probat hanc propositionem, Primò, A cōmuni dei in omnes potestate, de qua etiam Rōm. 3. Vnus omnium dominus, id est, omnes eius sumus: igitur omnium rationē habet, omnibus dominatur. Ergo ab omnibus agnoscendus & colendus. Omnis qui fidit illi, non pudebit, dicit scriptura, Isa. 28. Item Ecclesiastici 2. Respicite filij nationes hominum, & scitote quia nullus speravit in domino, & confusus est. Quis enim permansit in mandatis eius, & derelictus est? Quin potius (vt Ieremias ad dominum loquens ait, cap. 17.) omnes qui ipsum derelinquunt, cōfundentur. Et rursus alius Propheta, Confun-

Apostoli quibus primum prædicarunt.

Rōm. 3.

Deo qui fides, non perdesit.

Misericordia Dei commendatur à beneficētia.

Deus diues in omnes.

dantur omnes, inquit, qui adorant sculptilia. Secundò probat ab exposita dei erga omnes misericordia, ne quis potestatem modò generalem esse putet. Cōmendat autem dei misericordiam, Primò ab exuberāte sua beneficētia: *Diues est in omnes*, sicut etiam ait ad Ephes. 2. largiendo scilicet & iuuando: quod vel corporales eius benedictiones satis docent, quas cū ita passim fundat, non est cōsentaneum à spiritualibus, & præsertim noui testamēti bonis cū gentes iam excludere. Diues, inquā, est in donis fortunæ, in donis veniæ, in donis gratiæ, & in donis gloriæ. Psal Gloria, inquit, & diuitiæ in domo eius. Iac. 1. Dat omnibus affluenter, & non impropertat. Omne datum optimum & donum perfectum deforsum est descendens, &c. Quā diues sit in misericordia, vide etiam Matth. 18. & Luc. 15.

Ab inuocatione.

Ab amplissima dei promissione.

Deinde cōmendat eam à facillimo consequendi modo, qui est inuocatio, diues est in inuocantes. *Omni enim quicumque inuocauerit nomen domini, saluus erit.* Ioel. 2. A. 2. Spectat ergo non Iudæos tantū vel doctos, puros, operosos, sed in genere, quōtquot egent, petunt, fidunt, quales etiā inter gentes, & cōplures quidem, deprehendit, inter quos nō ex minimis fuit Eunuchus ille A. 8. qui interrogātī Philippo, num crederet, respondit. Credo filium dei esse Iesum Christū. Et descenderūt vterq; in aquam Philippus & Eunuchus, & baptizauit eum.

Commendat insuper eandem dei misericordiam ab amplissima dei promissione, quam expressè facit cūctis inuocantibus, sicut Ioel docet, qui apertè tollit, quicquid fuit aut impeditenti aut discriminis inter gentes & Iudæos, Quod clarè reuelatum fuit B. Petro in linteo de cælo in terram submissō, A. 10. &c.

Atque istæ quidem rationes, vt de deo Patre, sic de filio quoque possunt intelligi. Nam dominus omnium constitutus est, non Iudæorum tantū.

Matth. 11. Domini in nomine exaudimur.

Dirissimus fuit in fundendo suo sanguine, proque omnibus abundanter fudit, omnes item ad se vocat.

Ipsū nomen domini est, in quo exaudimur, Ioan. 16.

Ipsū item medium in quo omnes exæquantur, omnes admittuntur, Ioan. 16. & 14. 1. Timoth. 2.

3 Probat eandem à coniunctis illis: Primò inuocatio-

ne & prædicatione, nam ex eo quòd promissio generalis est, vt modò dictum, infert Paulus prædicationem quoque generalem esse oportere: idque hac gradatione: nemo inuocabit, nisi credat: nemo credet, nisi audiat: nemo audiet, nisi prædicetur. Ergo vt iuxta promissionem omnes possint inuocare, omnibus etiam prædicandum.

Deinde missione & prædicatione, nam cùm prædicatione à missione pendeat, missio verò ad gētes quoque destinata sit, concludit Paulus, prædicationem quoque eis hinc deberi: atque eo refert locum Esaie, 52. Naum. 1. quem ad gentes quoque pertinere satis ea quæ sequuntur ibi, docent. Vtinam hæc attendant Ecclesiarum Episcopi consecrati, qui dum ad exterarum & barbararum regiones cum Euangelico volumine & baculo destinantur, interim domi remanent desides: & pertimescant ne sanguis illarum omnium extremo in examine de manibus eorum requiratur.

*Prædicatione
à missione
pendet.*

Ezech. 33.

Porro singula ista argumenta sicut propositionē probant, sic permulta simul docent. Discis hinc:

1 Quam moderatè, quam amanter inter nos viuendū.

Ad modestiam hinc hortatur Paulus, Ephes. 6. cū de seruis agit, d. Serui obedite dominis vestris carnalibus cū timore, & tremore, in simplicitate cordis vestri sicut Christo, nō ad oculū seruientes, quasi hominibus placētes, sed vt serui Christi faciētes voluntatem dei ex animo, cū bona voluntate seruientes sicut domino, & non hominibus. Scientes quoniā vnusquisque quodcunque fecerit bonū, hoc recipiet à domino, siue seruus siue liber. Et vos domini, eadem facite illis, remittētes minas, scientes quòd illorū & vester dominus est in cælis: & personarū acceptio non est apud eum. Ad charitatem. 1. Timoth. 2. cū de precibus agit. Obsecro, inquit, primum omnium fieri obsecrationes, orationes, &c.

2 Quam magnificè cū de generali dei providentia, tum de singulari eius acceptatione sentiendū. Quòd ad illā viuimus ex plenissima benignissimæque dei manu, Psalm. 104. Quo ad hanc exuberat dei gratia supra omnem peccatorum molem, modò illam fide apprehendas, Romanorum quinto, Vbi abundauit delictum, superabundauit & gratia.

IN F E R I I S

3 Quæ verissima omnis nostræ sit penuriæ causa, quæque vera discedendi ratio, Illic obstat precum intermissio, Iacob. 4. Hic profuerit nobis frequens & legitimus earundem usus, Matthæi septimo. Petite & accipietis.

Fidei et precationis cognatio. 4 Quanta fidei & precationis sit cognatio, cum quod paulo supra fidei, hic precationi ascribatur. Itē quæ verissima inuocandi ratio, nempe, quæ ad verū deum iuxta eius normam instituitur, nam vtrumque horum nomen dei exigit. 1. Ioan. 3. & 5.

5 Inuocationem naturaliter comitari fidem, nec deberi vlli, nisi cui & fides debeat, id est, soli deo, Mat. 4.

6 Fidem non complecti sensa nostræ rationis. Heb. 11. neque subiici magisterio rationis. 1. Corint. 2. sed complecti documenta verbi dei, cui & soli subest, & auditu eius comparatur, non natura nobis inest.

7 Auditum non internum & occultum hic intelligi, sed externum, atque ideo esse summum usum prædicationis, simul verò diligenter attendendum, quid vel audiatur vel dicatur, nam pro verbi ratione comparatur quoque vel humana vel diuina fides.

Predicatio Dei legatio. 8 Prædicationem agnoscendam esse pro legatione dei, 2. Corint. 5. Pro Christo legatione fungimur, &c. Et vicissim hanc testandam esse prædicatione, Matth. 28 In illo populus, hoc ministri sæpe peccant, & cum primis Pontificij, canes muti non valentes latrare, Isa. 9.

9 Discimus quòd ad Esaia testimonium, 1. Splendidissimum esse ordinem ministrorum verbi. 2. Sed humilimum simul esse, nempe, viatorium, Marc. 16 Ioan. 15.

3 Cursum ministrorū ad docendam pacē dirigi oportere. Matth. 10. Luc. 10. 4. Et verissimam esse pacem eā, de qua Euangelium & ministri eius sonant.

Hæc in hisce verbis de vocatione gentium, nostrum fuerit, vt qui gentes fuimus, gratiam hanc agnoscere, & prædicationem verbi colere, vtque seniper vigeat missionem dei flagitare, quo per veram fidem, crebram inuocationem, & cælesti pace & æterna gloria certò tandem potiamur, Amen.

E P I L O G V S.

I Ratio iustificationis & regenerationis hic exponitur, quæ à fide non à ceremoniis dependet, cum spiritus Dei homini concedi-

tar, ut si am carnem mortificet, desistat prava consuetudine, displicent ei ea quæ Deo aduersantur, nam illa mortificatione nascitur desiderium, ut vivamus iuxta voluntatem Dei: Corde credimus ad iustitiam, ore confitemur ad salutem etiam aliorum.

2 Communis ordo Dei est ut fides sit ex auditu, auditur per verbum Dei. Suscipientes ergo verbum & spiritum, in nobis fidem operantem, ita ut vitam cupiamus emendare signum est novæ regenerationis.

3 Decori sunt pedes Evangelizantium pacem, evangelizantium bona, & tamen raritas est credentium Evangelio, Angusta porta & stricta via quæ adducit ad vitam, & pauci sunt qui inveniunt illam, Matth. 7. Hinc horrendum iudicium manet mundum, qui spiritum veritatis non vult capere.

IN FERIIS EIVSDEM APOSTOLI EVANGELIUM.

In illo tempore. Ambulans Iesus iuxta mare Galilee, &c. Finis Evangelij, Illi autem statim relictis retibus & patre, secuti sunt eum.

Math. 4.

Marc. 1.

Luc. 5.

EUANGELIO proponuntur nobis tres doctrinæ.

EUANGELIUM Charitatis, in Christo, qui ambulabat iuxta mare Galilee. Est autem considerandum, non casu aut fortuito Christum illac ambulasse: sed secundum æternum suum propositum, quos ad suam gloriam, & Ecclesiam, & Apostolicam dignitatem æterna sua prædestinatione præordinaverat, tunc ambulando iuxta mare Galilee quævisse: cuius rei meminit Apost. Ephes. 1. Elegit nos, inquit, in ipso ante mundi constitutionem, &c.

Charitatis doctrina.

Hinc docemur, Andream & Petrum quanvis ad vitam æternam prædestinatos ac præordinatos, nunquam tamen Christum solis suis viribus quævisse, neque agnovisse. Sed Christus ipsos quævisit, ad ipsos prior accessit, ipsis cognoscendum se præbuit, & iisdem unde ipsum cognosceret dedit, iuxta illud, Isa. 65. Palam apparui iis, qui me non interrogabant: inventus sum à non quærentibus me. Lucæ. 10. Nemo scit quis sit filius, nisi Pater: & quis sit Pater, nisi filius, & cui voluerit filius revelare. Item Ioã. 6. Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum. Matthæi 11. Nemo novit filium nisi Pater:

neque Patrē quis nouit, nisi filius, & cui uoluerit filius reuelare. Paul. Roman. 9. Non est uolentis neque currentis, sed misferentis Dei. & Luca octauo, Vobis datum est nosse mysterium regni Dei. ubi considerandum est uerbum illud datum: magnam enim emphasim habet, nisi datum fuisset, nunquam agnouissent.

Sciamus hinc nos itidem Christum non quæsiuisse, neque inuenisse: sed ab ipso nos uocatos fuisse & quæsitos ut perditos, inuentos ut errantes. Tantum igitur beneficium, & tantā gratiā admirantes, dicamus cum Paulo, O altitudo diuitiarum sapiētiae, & sciētiae Dei, Ro. 11

Vidit duos fratres, Petrum & Andream mittentes rete in mare. Est autem hic considerandum Christum non uidisse illos duos fratres, sicut ceteri homines uidēt: nec uidisse illos, sicut uiderat Pilatum, Annam, Caiphā, ac reliquos suos crucifixores. nam in hoc loco, & aliis quibusdam scripturā sacrae, uidere dei idem est, atque Iesum corda hominum mouere, suāque gratiā impertiri. de qua Sap. 4. dicitur, Gratia dei & misericordia in sanctos eius, & respectus in electos illius. Sic uidit & respexit quamplurimos, Matthaeum in telonio, Matth. 9. Zacharum in arbore, Luc. 19. Nathanaëlem sub ficu, Ioan. 1. latronē in cruce, Luc. 23. Peccatricem in conuiuio, Luc. 7. & hos discipulos in piscatura ut sequerentur. Nec est in tuitus ille Christi, simplex aliqua hominum cognitio, sed est interioris cordis dulcissima & efficacissima penetratio, quā tangit & vulnerat, carnem, ossa, medullam, sanguinem, animam, spiritum, cor, prae cordia & omnia interiora commouet, & ad dei amorem incitat, ad fidem trahit, ad obedientiam format, ad Christum sequendum inducit, ad omnia propter eundem contemnenda promptos facit, hoc olim patuit in Prophetis. nam ita pueri citharcedum uidit & Psalmistam eum fecit. Sic armentarium Amos sycomoros uellicantem uidit, & prophetam eū fecit. Sic puerum Danielelem, abstinentem uidit, & eum iudicem senum constituit. Hoc idem constat hic ex Apostolis. Nam ita eos uidit, ut suo diuino visu eorum mentes illustrauerit, ut in ipsum crederent: uoluntatem ita instantiauit, ut ipsum amauerint: animum ita perfecit, ut ad ipsum mox sequendum promptos fecerit.

*Videre dei,
quid.*

*Intuitus
Christi,
quid.*

*Cap. 10. 61. Petrus
post aliquid tempus.*

hinc Iob. 10. Nonne oculi carni tibi sunt, aut sicut videt homo, & tu vides? Vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum, Cantic. 4. Item Iob. 40. In oculis eius quasi hamo capiet eum. Oremus Christum, vt ita his oculis nos videat, vt corda nostra vulneret suo visu, suisque oculis quasi hamo nos capiat, atque ad se sequendū amandūque commoueat: sicut videndo hos commouit apostolos, dicentes hoc Psalmographi, Aspice in me domine & miserere mei.

Videt eos mittētes rete in mara. Fuit hæc piscatio magna & Christi proximia operis illius significatio, ad quod ministerio eo-

rū vti voluit dominus. Sicut enim in stagno iam hic eiiciebant retia ad capiendos pisces in pernitiā, ita voluit

quoque eos rete verbi diuini & sermonis sancti ex va-

riis scripturarū locis hinc inde contextū eicere in mare

mūdi huius ad capiendos homines in salutem. Fuit hæc

piscatio longē antē prædicta à domino per Ieremiam

16. cap. Mittam piscatores multos, & piscabuntur eos, &

homines appellatione piscium intelligi prædictum fuit

Abac. 1. Facies homines quasi pisces maris.

Erant enim pisces, labore victū quæretes, iuxta illud

Genes. 3. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Lauda-

bile imo beatū est de proprio labore viuere, dicente ni-

mirum Psalm. 127. Labores manuum tuarū quia man-

ducabis, beatus es & bene tibi erit, sed vñ illis qui bonis re

iniquè partis viuunt in diem tanquā fruges consumere

nati, qui carnem pauperum deuorant & sanguinem bi-

bunt. Ecclesiastici. 13. Bona est substantia, cui nō est pec-

catum in conscientia. Cum illis iudicio contender do-

minus, in quorum oris vestimentorum inuentus fuerit

sanguis animarum pauperum, & innocentum.

Vocauit eos dicens, Venite post me: faciam vos fieri pisces. Vocatio dei

hominum. Est autem considerandum, vocationem dei es-

se duplicem, generalem ad Ecclesiam, de qua Genes. 3. ralis & spe-

In sudore vultus tui vesceris pane tuo: & Matth. 11. Ve-

nite ad me omnes, &c. Hæc vocatio ad omnes pertinet,

quia omnes vocat Deus ad operandum in sudore vul-

tus sui, non ad otandū. Et specialem siue singularem ad

dignitatem, de qua Matth. 4. Marc. 1. & Ioan. 1. Hæc vo-

catio ad eos tantū pertinet, qui ad vitam & dignita-

tem præordinati sunt.

Est autè vocatio iterū duplex. simplex, De hac iam egimus. Et secundū propositum. de hac loquitur Paulus Rom. 8. Is qui secundum propositum vocati sunt sancti. Ephes. 1. Secundum propositum voluntatis suæ.

Vocantur enim quidam immediatè à Deo : vt Prophetæ & Apostoli. Quidam per media: vt discipuli Prophetarum & Apostolorum. Quidam neque a Deo, neque ab hominibus : vt Pseudoprophetæ, Lutherani, Brentiani, Anabaptistæ, Sacramentarij, & Calvinistæ, de quibus Ierem. 23, agitur.

*Indoctos
cur vocauit
Deus,*

Vocauit autem Christus hos & alios simplices ac indoctos, propter tres causas. 1. Vt potentia Dei vniuerso mundo innotesceret, & ne fides creditum non virtute Dei, sed eloquentia atque sapientia humana fieri putaretur, Euangelium Dei virtus est, ait Apost. Rom. 1. in salutem omni credenti, qui loqui fecit asinam Balaam, Numer. 22. Hic quoque facit linguas infantium disertas, Sapient. 10.

*Episcoporum
et pastorum
electio penes
quos.*

2. Ne quis existimaret Deum respicere personas, aut diuitias, nobilitatem, potentiam, &c. Act. 10. Roman. 2. Coloss. 3. & Iaco. 1. Vt discant hic penes quos est electio Episcoporum, Præpositorum, Pastorum, &c. ne ita temerè personarum tantum habito respectu, diuites, potentes & nobiles plebibus præficiant: aut venatoribus suis, aucupibus & culinariis sacerdotia conferant, nihil aut certè parum attendentes doctrinam, eruditionem, morum probitatem, ceteraque ad huiusmodi functiones pertinentia, contemptis & neglectis interim dignioribus, melioribus, magisque idoneis, quod nunc, proh dolor, in magna Christianismi parte factum cernimus, vnde vix dici potest quantum detrimenti, fidei nostræ, & Ecclesiæ sanctæ accesserit. Consultissimè Moysen fecisse legimus, iuxta consilium Iethro, Exod. 18. dicentis: Prouide de omni plebe viros sapientes & timètes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiam, & constitue ex eis tribunos, centuriones, quinquagenarios & decanos, qui iudicent populum omni tempore. Quicquid autem maius fuerit, referant ad te, & ipsi minora tantum iudicent, &c.

3 Quo facilius & promptius homines sequerentur, maxime rudes & simplices. Nam docti, diuites ac nobiles non ita facile veniunt, sicut patet Matth. 22. & 19. Luc. 14. Hinc Apostolus ait. 1. Corinth. 1. Videte vocationem vestram fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed quae stulta sunt mundi elegit Deus, &c.

Venite post me, ait, significans nimirum omnes animarum curatores ipsum sequi debere, ut quisque eorum verum cum ipso Iob. 23. dicere posset, Vestigia eius sequutus est pes meus, viam eius custodiui, & non declinaui ex ea, &c. Talis sequutor fuit Paulus, qui & alios ad sequendum illum cohortatus est. 1. Corinthio. 11. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Venite, inquit, post me. ac si dicat, Sequamini me verbum meum audiendo, verbo meo vos submittendo, sequamini me, credendo & obaudiendo, crucem suam quisque post me ferendo, mutuam intervos charitatem seruando. Sequamini ut discatis ex me sacramentum crucis artem longe excellentiorem ea, quam a parente vestro Iona didicistis, nempe, qua in hominum piscatores abibitis, pro pisciculis porro homines piscaturi, non ad necem, sed ad vitam.

Faciam vos fieri piscatores hominum. Non autem nummorum, honorum & beneficiorum. verbi huius meminerint Episcopi, Pastores, & verbi Dei ministri, ut & ipsi piscatores fiant hominum, non censuum, reddituum, nec beneficiorum, ne tanquam asini clitellarum oneribus onusti sub ipsis succumbant. Non enim debet verbi Dei declamator predicare ut edat: sed edere debet ut praedicet, cui ex Dei ordinatione debetur victus & amictus: quod Paulus triplici ratione pulchre declarat. 1. Cor. 9. Qui & de seipso testatur. 1. Corint. 10. quod non quaesiverit quod sibi utile esset, sed quod multis, ut salui fierent. Item. 2. Cor. 12. sic ait, Non quaero vestra, sed vos. 2. Liberi arbitrij obedientis. Nam viso Christo, & audita eius voce, mox euestigio relinquunt & deserunt nauem, retia & patrem. In qua deseruione apparet potentia verbi Dei, quae adeo est viua & efficax, ut corda aversa a Deo admiranda virtute ad Deum conuertat. Ier. 23. In qua etiam apparet bonitas domini vocantis,

*Animarum
curatores
Christi se-
qui debent.*

*Apostoli
ad quid pi-
scaturi,
missi.*

*Doctrina li-
beri arbitrij
obedientis.
Potentia ver-
bi Dei, viua
& efficax.*

Bonitas dei quæ adeo est magna, vt indignos ad se vocet, Ioan. 15.
vocantis ma In qua desertione tertio apparet natura fidei, quæ cre-
gna. dentes statim intellectū in suum obsequium docet ca-
 ptiuare. 2. Corint. 10. Huc quadrat historia de Eliseo. 3.

Reg. 19. qui quāuis cum duodecim bobus araret, tamē
 quamprimū palliū suū illi iniecisset Elias, relictis bo-
 bus cucurrit post eum. Talem quippe obedientiā à no-
 bis Christus efflagitat, vt neque punctum tēporis diffe-
 ramus, etiā si nos aliquid necessarium vrgerē videatur,
 quando nihil cuique charius esse debet animæ suæ sa-
 lute. vnde & iuueni perenti à domino vt abiens prius
 sepeliret patrem suū, quamuis interim sepultura pa-
 rentis sit opus pium, tamen respondit, Tu me sequere,
 & sine vt mortui sepeliant mortuos suos.

Matth. 8.

Non autem hic spectandum est lacerum rete, aut na-
 uicula fatiscens, sed paratus animus. Multum enim re-
 liquerunt, qui omnia quæ habebant, vel habere pote-
 rant, deseruerunt. Cælum enim venale est: si multa tibi
 sunt, magno constat pretio: si pauca tibi sunt, paruo pre-
 tio constat, regnum Dei tantum valet quantum habes.
 Nam Zachæus bonorum suorum dimidio. Luc. 19. Vi-
 dua gemino are minuto. Luc. 21. Discipuli naucula &
 reti. Matth. 4. cælum sibi compararunt.

Cælum est
venale.

Animi li-
beralitas
dei magni-
facit.

Discant hinc pauperes, Deum non magnificare ma-
 gna munera, amplissimāque dona, sed animi liberalita-
 tem. Hilarem enim datorem diligit Deus, 2. Corinth. 9.
 Piscatores, opifices, ac mechanici omnes sua paupertate
 regnū Dei sibi poterunt comparare, imò calice aquæ
 frigida potest aliquis mercari regnum cælorū, Mat. 10.

Duplex se-
quēdi chri-
stum ratio.

Deinde sequuntur Christum. Est autem duplex se-
 quēdi ratio, corporalis & spiritualis. Sequi autem Chri-
 stum corporaliter non est cuiusuis, sed eorum tantum,
 qui expressum Dei mandatum habēt, vt Abrahami, Ge-
 nef. 12. Petri, Andreae, Iacobi, Ioannis, Philippi, Mat. 4.
 & Ioan. 1. Sic Christianus quisque cūm propter Christū
 aut eius sponsam Ecclesiam catholicam Romanam à
 tyrannis vi ab vxore, & liberis, ab agris & ædibus eucl-
 litur, & in manus lictorum traditur: nō modò spiritua-
 liter, verū & corporaliter Christum sequi debet.

Sequi autem Christum spiritualiter est omnū Chri-

stianorum, quisque enim piorum eo debet esse animo, ut quando, ubi, & quacunque hora Christus velit, & gloria Dei exigat, sit paratus ac promptus relinquere omnia, & propter veritatem mortem oppetere. Talis sequutor Paulus fuit, Philippen. 3.

Imitatio tamen spiritualis fieri potest saepe sine corporali, ita, & si complures Catholicorum à Turcis capti, corpore captivi detinentur, adeo ut nec templa accedere, nec sacro interesse, nec sacramenta suscipere possint: spiritu tamen Christum sequuntur & amant. Corporalis autem imitatio fieri nec potest, nec debet sine spirituali: ita qui Christiani sunt, quamvis baptizati sint, nisi tamen spiritu Christum amantes sequantur, sciant carnem & sanguinem in regnum Dei non admitenda. Ideo docet Paulus, spiritu ambulate, Galat. 5. Et caro non prodest quicquam, Ioan. 6. Caro & sanguis regnum Dei non possidebunt.

Imitatio spiritualis.

Corporalis.

1. Cor. 15.

Sequuti autem sunt Christum, humilitate & mansuetudine, paupertate, quia reliquerunt propter Christum omnia, pietate & doctrina: prædicabant enim verbum Dei. passione, cruce, & morte tandem consequuti sunt vitam æternam. Ita & nos Christum sequentes vitam æternam consequemur. Admiratur hanc discipulorum fidem B. Gregor. d. Nulla Petrus & Andreas Christum miracula facere viderant, nihil ab eo de præmio æternæ retributionis audierant, & tamen ad unum domini præceptum, hoc quod possidere videbantur, obliti sunt. Et quanta nos, inquit, eius miracula videmus, quot flagellis affligimur, quantis minarum asperitatibus deteremur, & tamen vocantem sequi contemnimus. In caelo iam sedet, & qui de cōversione nos admonet, Iā iugo fidei, colla gentium subdidit, iam mundi gloriam stravit, iam ruinis eius crebrescentibus districti iudicii sui diē appropinquantem denuntiat, & tamen superba mens nostra non vult hoc sponte dimittere, quod quotidie perdit inuita, 1. Timoth. 6.

3 Obedientiæ doctrina proponitur, quam Andreas & Petrus vocationi Christi præstiterunt. Nam ad primam Christi vocem, omnia negligunt, nō curant vxores, non filios, non patres, non res, nec rerum suarum iacturam

Obedientiæ doctrina.

Petrus & Andreas

ad primam Christi vocē omnia negligunt. pertimescunt : sed aliquid magni se inuenisse putantes, mox absque mora Christū sequuntur. O felices viros, O admirandā obedientiā, O dulces animos, qui ita Christo parent, vt propter eum quem pauperem videbant, nec semel antē conspexerant, suas diuitiolas, notos, atque familiares relinquunt. Vnde nostra cōvincitur perniciacia, atque obduratio, qui ad tot, ac tātas voces Christi vocantis per Prophetas, per Apostolos, per Angelos, per miracula, per internas inspirationes, ad Christum venire negligimus, sicut ostensum est ex verbis D. Gregorij. Sed quare veniunt Apostoli? quia voluerunt: quare crediderunt? quia visum fuit illis, & vt illis ita videretur, Deus in illis operatus est. August. Gratia non tollit liberum arbitrium, sed confirmat: perficit, non destruit.

Et procedens inde vidit alios duos fratres Iacobum Zebedaei & Ioannem fratrem eius in navi cum Zebedeo patre eorum.

Suorum domesticorum cura habenda. Summa virtus est pascere patrem senem, idque iuste patris sumptibus. Qui suorum maximē domesticorum curam non habet, fidem negauit. hinc Eccle. 3. Fili suscipe senectam patris tui, & nō contristes eū in vita ipsius, & si defecerit sensu veniam da, & ne spernas eum in virtute tua. eleemosyna enim patris nō erit in obliuionē. Utinam & nostri nauē non de iniquē partis, aut violentia extortis, sed de iustis suis laboribus sese enutrient.

Vidit eos sarcientes retia sua, & vocauit eos. Pauperes erant: & quia non poterant emere noua, reparauerunt vetera.

Illi autem statim relictis retibus & patre, sequenti sunt eum. *Pater quando relinquetur.* Apparet Zebedæum non credidisse, & propterea relinquerunt eum: Non quod bonum sit relinquere parentes, sed quia fortasse impedimento futurus erat sequentibus Christum. Vides hīc quando oportet relinquere patrem, nempe, quando obstat virtuti & pietati & Christianæ religioni. Hieronymus. Per calcatū patrē & matrem trāsī ad consortiū seruorū Christi. Mat. 10. Qui amat patrē aut matrē plus quā me, nō est me dignus, &c.

Philipp 3. Hi quoque vt viderunt priores sequentes Christum, merito sequenti sunt & ipsi, quorum exemplo docemur & nos imitari eos & sequi, quos videmus post Christū ire. Cum bonis ambula, inquit Cato. Et Apost. Obseruate eos qui ita ambulant sicut habetis formam nostram.

1 Hic primatui Petri, sacerdotalique ordini, qui pontificia an-
floritu est, preludium præmittitur: ne tanti p̄dēri res, tot hostes
habitura, certis & in grauisimis auspicijs carere videatur. A-
derat namque tempus quo chorum aliquem discipulorum collige-
ret, quos familiares haberet, & testes omnium quæ faceret & di-
ceret, quos tandem in suum locum sufficeret & per quos alios dein-
ceps doceret. hinc Apost. Hebr. 2. Quæ cum initium accepissent
enarrādi per dominū, ab eis qui audierūt, in nos confirmata sunt.

2 Noluit dominus Euangelij gloriam vllis mundi præsidis in-
quinari, unde non philosophos, non Regum filios, non Phariseos,
non sacerdotes, non opulentos elegit aut misit, sed testis Hieronymo,
Piscatores & illiterati mittuntur ad prædicandum, ne fides cre-
dentium non virtute dei, sed eloquentia atque doctrina fieri puta-
retur, vt humiliemur omnes docti & indocti. Nam quæ infirma
sunt apud homines, fortia sunt apud Deum. 1. Cor. 1. Mittun-
tur non ad capiendos nummos, sed homines.

3 Plenam conuersionis & obedientie formam ad Deum, discere
licet ex his quatuor Apostolis, secundum duas partes iustitie, den-
clinando à malo & faciendo bonum. Psalm. 36. Qui etiam occa-
sionis reliquerunt peccatoris, scilicet sua, Matth. 19. Luc. 14. suos. ma.
Luc 14. Matth. 10. denique seip̄os. Luc. 14. Marc. 8. Matth. 16.
Relictis retribus & patre, sequuntur Iesum.

Conuersio-
nis & obe-
dientie for-
ma.

IN FERIIS DIVI NICOLAI

EPISCOPI EPISTOLA.

Eccē sacerdos magnus qui in diebus suis pla-
cuit Deo, &c. Finis, Odorem suauitatis.

Eccles. 44.
& 45.

N hac Epistola beatus iste Christi confes-
sor de tribus ab Ecclesia magnificē com-
mendatur, quemadmodum olim sancti pa-
tres vet. Test. à synagoga commēdati sunt.

D. Nicola-
us à tribus
commenda-
tur.

1 Primum est veneranda sacerdotalis dignitas, Quæ
notatur cūm dicitur: Eccē sacerdos. Tria sunt autem quæ
ad sacerdotale munus pertinere noscuntur, videlicet. 1.
Populum docere: de quo per Ezechielem. 44. dominus
loquitur, dicens, Sacerdotes populū meum docebunt,
quid sit inter sanctū & pollutū, inter mundū &
immundū, ostendent eis. Et rursum per Malachiam. 2.
cap. dictū est: Labia sacerdotis custodient scientiam,

Tria ad sa-
cerdotale
munus per-
tinent.